

ROVARÁSZ HÍRADÓ

5

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

***

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest 1088 Baross u.13. Természettudományi Múzeum Állattára

MEGJELENIK 4 HAVONKÉNT

1990 NOVEMBER

ROVARTAN ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM

A rovarászok a természet egyik legizgalmasabb csoportjával, a rovarokkal foglalkoznak, és minden ismeret, amire szert tesznek, elősegítheti a természet védelmét is. Ez viszont közvetve vagy közvetlenül az emberi környezet védelmét is szolgálja. Ebből logikusan következik, hogy az okosan megtervezett és kivitelezett rovarantani kutatásokat a környezetvédelem is felhasználhatja. Meg is rendelhet környezetvédelmi célzatú rovarantani kutatásokat, ha felvilágosítják arról, hogy ezek relevánsak, fontosak, és ha tudja, hogy van intézet vagy magánszemély, amely a kutatásokat képes elvégezni. Érdemes ezt szem előtt tartanunk, ha belegondolunk, hogy mennyire bizonytalan, esetleges, szűkös lett tudományterületünk anyagi ellátottsága.

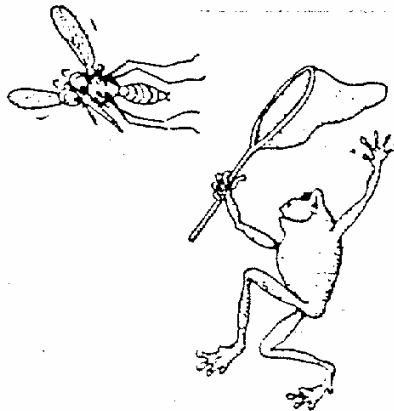
Két új, környezetvédelemmel foglalkozó intézményre szeretném felhívni a rovarászok figyelmét. A Független Ökológiai Központ elsősorban a magyarországi környezetvédelemmel foglalkozik, beleértve a hazai ökológiai kutatások és gondolkodás elősegítését is. Idei pályázatukon rovarász alig indult.

A Közép- és Kelet-európai Regionális Környezetvédelmi Központ nemzetközi összefogással jött létre, s lényegesen nagyobb anyagi alappal rendelkező, a régió környezeti gondjainak megoldásán munkálkodik adatbankok, ösztöndíjak és konferenciák útján.

Közelebbi felvilágosítást lehet kapni a két intézmény azonos címen: 1035 Budapest, Miklós tér 1.

Vásárhelyi Tamás

***

MRT HIREK - TUDÓSÍTÁSOK

TÁRSASÁGINÉVSOR, címjegyzék megjelenése várható. A Svájci Nemzetközi Botanikai és Természettudományi "Krypto" Könyvkiadó megkeresése alapján szeptember közepén megküldtük az MRT tagjainak címjegyzékét. Az 1990 aug.31.-i helyzetet figyelembe véve, a lista 290 főt tartalmaz. A fenti kiadó a címlista megjelentetését ígérte a "Zoológus" katalógusban.

1990 szeptember

Balázs Klára

CSEREKAPCSOLAT AZ ESA -VAL. Az Amerikai Rovartani Társasággal (*Entomological Society of America*) cserekapcsolatot létesítettünk. Ennek értelmében Társaságunk megkapja az ESA Newsletter-t; mi a *Folia Entomologica Hungarica*-t küldjük.

1990 szeptember

Balázs Klára

ROVARÁSZATI NAPOK - 1990. A XIII. Magyar Rovarászati Napokat - amint erre tagtársaink külön meghívót is kaptak - 1990 november 16-18.-án tartjuk a Nemzeti Múzeum előadótermében. Ennek keretében az előadóüléseken kívül gyűjtemény kiállítás is lesz. Az utolsó napon pedig rovarbörzével zárul az MRT három-napos rendezvénye. Egyidejűleg pályázatot is hirdettünk rovartani tanulmányokra, aminek eredményét a Rovarászati Napok alkalmával hirdetjük ki.

1990 szeptember

Balázs Klára

KONFERENCIÁK - ÉRTEKEZLETEK

A MAGYAR BIOLÓGIAI TÁRSASÁG Nyiregyházán tartotta XIX. kongresszusát augusztus 23-25. között. Részletesebb híradást nem kaptunk róla.

INTEGRÁLIS GYÜMÖLCSFAVÉDELMI SZIMPOZIUMOT (ISIPPO) szerveztünk 1990 szeptember 1-4. között a gödöllői Agráregyetemen, ahol a Nemzetközi Biológiai Védekezési Szervezet (IOBC) keleti és nyugati szekciói közösen vettek részt, 25 országból 212-en. A kártevő ízeltlábúak és természetes ellenségeik, ökoszisztéma vizsgálatok, modellezési, előrejelzési és védekezési témákban 79, túlnyomóan entomológiai tárgyú előadás hangzott el és 56 posztert is kiállítottak. Az utolsó napon a kirándulás a Vámosmikolai ÁG gyümölcsösébe és a Dunakanyarba vezetett.

A szimpoziium szervezésében főként a gödöllői Agráregyetem Növényvédelmi Tanszékének és a NKI Állattani Osztályának entomológusai vettek részt.

A plenáris ülésen külön megemlékezés történt a Magyar Kir. Állami Rovartani Állomás alapításának centenáriuma alkalmából.

1990 szeptember

Balázs Klára

APHIDOPHAGA 4TH címmel konferenciát rendeztünk a gödöllői Agráregyetemen 1990 szept.3-7. között. A mostmár hagyományosnak tekinthető és negyedik alkalommal megrendezett konferencia a levéltetvek természetes ellenségeivel foglalkozott: 5 szekcióban 37 előadás hangzott el, valamint 17 posztert is bemutattak. Elsősorban a levéltetű-parazitákai és -ragadozókkal kapcsolatos táplálkozásbiológiai, ökológiai és növényvédelmi kutatási eredmények kaptak nagyobb hangsúlyt, jelezve a további kutatások főbb irányait.

Az első APHIDOPHAGA konferenciát *Ivo Hodek* szervezte 1965-ben a csehszlovákiai Liblice-ben. Ugyanő 1984-ben szintén Csehszlovákiában (vikov) szervezte meg a második konferenciát. A harmadik találkozóra a lengyelországi Teresín-ben került sor 1987-ben, amit *E. Niemczyk* szervezett "Ecology and Effectiveness of Aphidophaga" címmel. Iyen előzmények után került sor az APHIDOPHAGA 4TH-re, amit mostmár a Nemzetközi Biológiai Védekezési Szervezet (IOBC) "Ecology of Aphidophaga" Munkacsoportjaként tartottunk. A sikeres konferencián 22 országból 84 résztvevőt fogadtunk.

1990 szeptember

A rendezők nevében: Polgár László

HOLLAND - KELETEURÓPAI MEZŐGAZDASÁGI SZIMPOZIUM. Szalay-Marsó László, Kozár Ferenc és még további néhány magyar, de nem entomológus vett részt 1990 szept.3-8. között Hollandiában, a Wageningeni Egyetem által szervezett szimpoziumon, amelynek témája "Mezőgazdaság és környezet Kelet-Európában és Hollandiában" volt.

Alulírott előadást tartott az "Ökológiai növényvédelem Magyarországon" címmel. A rendezvényen a keleteurópai kutatók egymással versengve marasztalták el saját országukat, illetve korábbi rendszereiket, amelytől eltérően a legnagyobb létszámú magyar delegáció a megfontolt kritika mellett inkább a továbbjutás lehetőségeire helyezte a hangsúlyt. Javasoltuk, hogy a rendezvényt néhány év múlva ismételjük meg Magyarországon.

1990 szeptember

Kozár Ferenc

PAJZSTETVÉSZ KONFERENCIA. A világ pajzstetvései 1990 aug.6-12.között a lengyelországi Krakkóban rendezték meg VI. szimpoziumukat, amelyen hazánkból rajtam kívül Ördögh Gizella vett részt. "Miért van ilyen kevés pajzstetű?" címmel tartottam előadást. A következő szimpoziumot négy év múlva Izraelben tervezik tartani. A nemzetközi szervezőbizottságba alulírottat is beválasztották.

1990 szeptember

Kozár Ferenc

LIPPAY JÁNOS TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKOT tartottak a november 7-8.-án Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen. A növényvédelmi szekcióban 6 rovarani tárgyú előadás hangzott el és 10 posztert is bemutattak. A természetvédelmi és ökológiai szekcióban néhány értékes természetvédelmi területünkkel kapcsolatos előadás is elhangzott.

1990 november

Nagy Barnabás

GYŪJTÓUTAK - EXPEDÍCIÓK

LEPKÉSEINK EXPEDÍCIÓS AKTIVITÁSA. A magyar lepkészek fantasztikus évet zártak. A köz- és magángyűtemények óriási mennyiségű és hihetetlenül jó minőségű török, mongol, szovjet, bulgár és görög anyaggal gyarapodtak. A legaktívabbnak Ronkay G. bizonyult, egymaga négy (2 török és 2 mongol) expedícióban vett részt. Hreblay M. török, mongol és szovjet (Tiensan), Herczig B. török, bulgár-görög és szovjet (Kaukázus), Gyulai P. bulgár és szovjet (Tiensan), Ronkay L. két szovjet (Szibéria és Kaukázus), Peregovits L. két mongol, Szabóki Cs. török, Varga Z. szovjet (Szibéria), Ábrahám L. és Uherkovich A. szovjet (Kaukázus), Fábrián Gy. mongol, Vojnits A. szovjet (Ural), Mészáros Z. szovjet (Kárpátalja), Szeőke K. bulgár-görög, László Gy. török gyűjtőutat tett. A hazahozott anyag kb. 40.000 példányból áll. A vizsgálatok folynak, jelenleg úgy tűnik, hogy ezeken az expedíciókon több mint két tucat új taxont sikerült gyűjteni.

1990 október

Herczig Béla

REGULY ANTAL EXPEDÍCIÓ A SARKI URALBAN. Ez év július-augusztusában tíz-tagú magyar expedíció jutott el az Uralba. A vállalkozást a szverodlovszki turista-egyesület, valamint a Magyar Természetbarát Szövetség és a Magyar Földrajzi Társaság szervezte. Az expedíció fő célja volt, hogy egy 1703 m magas, eddig névtelen csúcsnak a Reguly-csúcs nevet adjuk, megemlékezésül arra, hogy Reguly Antal a múlt század közepén az Ural vidékén kutatta nyelvokonainkat, s nyelvészeti, néprajzi munkássága, gyűjtései mellett az Ural északi részének első térképét készítette el. (Megjegyzendő, hogy arra felé eddig nemigen jártak külföldiek, mert az északi Ural még három éve is zárt terület volt.)

A Sarki Uralban és környékén utak nincsenek. Inta városából helikopter vitte az expedíciót a 130 km-re lévő alaptáborig, majd innét egy 1500 m magas fennsíkra, ahonnan bebárángoltuk a vad hegyvidéket, hol Európában, hol Ázsiában járva. A terep végtelenül nehéz, a lejtők meredek és omladékosak, az óriási hőmérsékletingadozás következtében szétrepedő sziklák ma is mozognak. Gondolható, hogy nem éppen könnyű itt rovarokat gyűjteni, már csak azért sem, mert az éjszakák világosak, a fénycsapdába szinte semmi sem repül. Viszont a leggyakoribb (vagy legalább is legfeltűnőbb) rovar az apolló-lepke volt. A Parnassiusok tucatjával repültek az apró tisztásokon. S ha nem is került be túl nagyszámú rovar a TTM gyűjteményeibe, a lelőhelyük mindenképpen különleges (nem sok helyen akad innét származó anyag) és van a fajok között olyan is, amelyik Európa (Ázsia?) faunájára újnak bizonyult.

1990 szeptember

Vojnits András

TÁVOLKELETI GYŪJTÓÚT. 1990 jun.25-jul.14. között háromhetes tanulmányúton voltam Vlagyivosztokban és környékén. Vendéglátóim, a SZU Tud. Akad. Távolkeleti Szekciója Biológiai és Talajtani Intézetének munkatársai jóvoltából 16 napot recésszárnyúak, íratetek és egyéb rovarok gyűjtésével tölthettem. A gyűjtőhelyek egyrészt a város természetes vegetációjú környékén, másrészt a Szihote-Aliny hegységben, ill. az Usszurijsz-

kij Természetvédelmi Területen voltak. A gyűjtött nagymennyiségű anyag feldolgozását a lisztes fátyolkák meghatározásával kezdtem. Az első eredmény egy új *Coniopteryx* faj.

1990 szeptember

Sziráki György

GRÚZIAI GYŰJTŐÚT. 1990. július 9-26. között a budapesti ELTE 8 egyetemi hallgatója Szollát György és Szalóki Dezső vezetésével csere-terepgyakorlaton vett részt Grúziában. Utjuk során eljutottak természetvédelmi területekre is. A gyűjtött rovaranyag, kb. 3.000 példány, zömében bogár és éjjeli lepke.

1990 október

Szalóki Dezső

DORCADION EXPEDICÍÓ TÖRÖKORSZÁGÁBA. Március 30 - április 28. között 6 amatőr entomológus (Orosz András, Várkonyi Gergely, Maskovits József, Szalóki Dezső, Székely Kálmán és Podlússány Attila) indult Törökországba. A 8.000 km-es útvonal vázlatosan: Budapest - Szófia - Edirne - Ankara - Gazantep - Adiyaman - Digarbakir - Sürt - Bitlis - Van - Agri - Erzurum - Erzincan - Kayseri - Nevsehir - Nigde - Konya - Isparta - Denizli - Manisa - Izmir - Balikesir - Canakkale - Szófia - Budapest. A Van-tó megkerülése után, Goreme táján az expedíció egyik fele hamarabb hazaindult, míg a másik fele megjárta még a Földközi-tenger keleti partvidékét is. A gyűjtött anyag igen változatos, de a kb. 30 *Dorcadion*-faj volt az igazi zsákmány. Egyébként 10.000 példány fölötti bogár, kabóca és egyéb rovar, továbbá 500 hagymás növény volt a gyűjtési eredmény. A kalandoktól sem mentes gyűjtőt végülis jól sikerült.

1990 szeptember

Podlússány Attila - Szalóki Dezső

GÖRÖGORSZÁGI PAJZSTETVES GYŰJTŐÚT. Október 13-27. között magyar állami ösztöndíjjal két hetet tölthettem Görögországban. Útam során meglátogattam a Krétai Egyetemen Legakis professzort, aki a legutóbbi mediterrán zoogeográfiai szimpoziumot is szervezte (ami lényegében a SIEEC társrendezvénye az adott régióban). Ugyancsak ő szervezi a görögországi rovarani adatbankot és bibliográfiákat készít a görög faunával kapcsolatos rovarani cikkekről. E témával kapcsolatos publikációkat, különlenyomatokat szeretettel vár. Bizonyára szívesen venne jelzéseket arról, hogy kinek milyen rovarcsoportokból van nagyobb gyűjtött anyaga Görögországból. Látogatást tettem a Thessaloniki Növényvédelmi Kutatóintézetben is, ahonnan pajzstetvesz kollegákkal több gyűjtőt is tettünk. Természetesen, az athéni, krétai, delphi-i műemlékek környékén is igyekeztem pajzstetveket és liszteskéket gyűjteni. A gyűjtött fajok száma megközelíti a százat és az út a görög faunára új két-tucatnyi faj és génusz is emlékeztetést tesz, jelentősen kibővítve a korábbi görög publikációim fajlistáját.

1990 november

Kozár Ferenc

FÓRUM

JÓZAN ZSOLT HYMENOPTERA GYŰJTEMÉNYE. Majd három évtizede gyűjtöm a fullánkos Hymenoptera (Aculeata). Gyűjteményem ma már 1115 faj kereken 40.000 példányát tartalmazza az Apoidea, Sphecoidea, Scolioidea, Pompiloidea, Chrysoidea és a Vespoidea csoportokból. A példányok zöme Dél-Dunántúlról származik (Mecsek, Zselic, Belső- és Külső-Somogy). Gazdag anyagot gyűjtöttem még a Keszthelyi-hegység és a Balaton-felvidék számos pontjáról is. Sok "jó fajt" fogtam meg az Alpoknál, a Bükkben, a Zempléni-hegységben, az Északi-Bakonyban, a Kiskunságban és a Mohácsi-sziget környékén. Értékes fajok példányai találhatók gyűjteményemben Fiume és Berlin környékéről, a Magas-Tátrából, Bulgáriából, a Kaukázusból, Dél-Európa néhány pontjáról, amelyeket részben személyesen gyűjtöttem, részben ajándékként kaptam. Cserével, vagy vásárlással eddig még nem gyarapítottam kollekciónkat.

Gyűjteményem talán legértékesebb darabja a *Nomada platythorax* Schwarz méhfaj két paratípus példánya. E fajt néhány törökországi és Mernye környéki nőstény példány alapján írták le. A gyűjtemény értékét mutatja az a 20 olyan darázs és méh-szerű faj, melynek példányait eddig csak nekem sikerült Magyarországon gyűjtenem, illetve csak az én gyűjteményemben lelhetők fel. Legjobb tudomásom szerint gyűjteményem nagyságát sem faj-, sem példányszám tekintetében - természetesen a TTM Allattárét nem számítva - egyik köz- vagy magángyűjtemény sem éri el.

A gyűjteményt 28 db 50x55 cm-es régi állattári fiókban, 7 db 40x50 cm-es TANÉRT gyártotta rovardobozban és 18 db saját készítésű, szintén üvegezett dobozban helyeztem el.

A gyűjtemény részét képezi 760 hím példány ivarszervét és más, határozáshoz szükséges kitűnképletét tartalmazó preparátum, mikroszkópi tárgylemezen, kanadabalzsamba ágyazva.

A gyűjteményt szándékomban áll továbbfejleszteni. A fullánkos csoportokat már csak kisebb mértékben gyarapítom. A különböző kutatóprogramok során gyűjtött anyag tekintélyes része már a programot irányító múzeum gyűjteményébe kerül. A következő években a hangyák és esetleg a levéldarazsak gyűjtésével is gazdagítani szándékozom gyűjteményemet. A kollekció megtekinthető Mernyén, a Rákóczi utca 5. szám alatt.

1990 augusztus

József Zsolt

KRÓNIKA

AZ AMERICAN PHILOSOPHICAL SOCIETY (Philadelphia, USA) külföldi tagjává választották Jermy Tibor akadémikust, Társaságunk korábbi elnökét és örökös választmányi tagját, az 1990 április hónapban tartott közgyűlésen. Társaságunk nevében is gratulálunk!

IFJÚ ROVARÁSZOK KIRÁNDULÁSA. A Magyar Rovartani Társaság ifjú rovarászai október 21.-én - végre - kirándultak a solymári Rózsika-forrás környékére. A késői időpont és a mostoha időjárás inkább csak a tápnövények vizsgálatát tette lehetővé, de azért rovarokra és egyéb érdekes állatokra is bukkantunk. Legközelebb a novemberi Rovarörzén találkozunk.

1990 október

Vásárhelyi Tamás

GYÖRFFY JENŐ 20 ÉVE HALT MEG, 1970 okt. 22.-én. A középiskolai tanári és mezőgazdasági mérnöki végzettségű "Jenő bácsi" munkássága főleg a Növényvédelmi Kutatóintézet és a TTM Állattára között oszlott meg. Előbbiben igen sok ismeretterjesztő cikket írt a kártevő rovarokról, utóbbiban a Coleoptera-Osztályon dolgozott, főleg az Apion ormányosokkal. Utóbbiakról ő írta a Fauna Hungarica megfelelő kötetét.

1990 szeptember

Bognár Sándor - Nagy Barnabás

GÖTEBORGAI ROVARÁSZ-NAP volt 1988 okt. 30.-án, amelynek csak most jutott el hozzánk a híre. Két intézmény szervezte: a göteborgi természettudományi múzeum és a nyugat-svéd rovarani társulat, azonban kapcsolódott a szervezésbe a helyi egyetem, botanikus-kert, méhész-egyesület, etnográfiai múzeum, városi könyvtár és az "Anticimex" (feltehetően poloskairtó) vállalat. Ezernél többen jelentek meg, ami a hónap látogatási csúcását jelentette a múzeumban. A látogatók megismerhették a rovargyűjtést, preparálást, találkozhattak kutatókkal, megkóstolhattak ehető rovarokat, tanulmányozhatták a rovarvívő növényeket, a rovarok hangját, a méhészetet, a horgászok rovarutánzó csalijainak készítését, a gyapjú bóbortetű-festékekkel való színezést, szagolhattak rovar-feromonokat és láthattak selyemhernyó-gubóból készült ruhát...

Két helység elsősorban a gyerekek számára volt fenntartva, ahol rovarokról szóló meséket hallgathattak és láthatták egy hatalmas hangyafészek szerkezetét. A múzeum 20 helyén volt rovarani foglalkozás, a rovarani osztályon múzeumi vezetés is volt. A rovarásznapi rendezvényeket 45 személy szolgálta ki. Az eseményről három napilap tudósított, amely tulajdonképpen egy nagyléptékű kísérlet volt arra, hogy a nagyközönséget megismertessék a rovarok világával és a kapcsolódó dolgokkal.

1990 szeptember

Nagy Barnabás

SZOMSZÉDSÁGBÓL

ENTOMOLÓGUS KONFERENCIA BÉCSBEN. Internationale Entomologen Tagung lesz Bécsben 1991 ápr. 2-6. között, amelyet a német, az osztrák és a svájci rovarani társaságok rendeznek. A konferencia 12 témacsoportja gyakorlatilag felöleli az egész entomológia területét. A helyi szervezést a bécsi ÖEG végzi. Jelentkezést 1990 dec. 1.-ig fogadnak el. Részvételi díj 500 ÖS.

1990 szeptember

Nagy Barnabás

ROVARÁSZATI HIREK SVÁJCBÓL (II.) Helyi rovarani társaságok: A svájci amatőr rovarászok társasági élete elsősorban a helyi társaságokban folyik. Természetesen a hívatásos rovarászok egy része is aktívan részt vesz ebben a társasági életben. Senki sem lehet

egyik társaságnak sem automatikusan tagja. A tagság mind a svájci, mind valamennyi helyi társaságban önálló, tehát külön-külön kell a felvételt kérni és a tagdíjat fizetni. Így van, aki csak egy társaságnak a tagja, de akadnak rovarászok 3-4, vagy még több társasági tagsággal is. A helyi társaságok minden évben rendszeres összejöveteleket tartanak, tudományos vagy ismeretterjesztő előadással, van, ahol csak 3-4, vagy 10 alkalommal a téli félév folyamán. Ezen kívül néhol van nyári program is (2-3 gyűjtőkírándulás).

Svájc területén jelenleg 7 ilyen társaság működik:

- Entomologischer Verein Alpstein (St.Gallen). Taglétszám 46, a tagok hívatából megkapják a bászeli közleményeket.
- Entomologische Gesellschaft Basel. Taglétszám 212. Kiadványuk a "Mitteilungen der Entomologischen Gesellschaft Basel", tudományos cikkek évi 170-200 oldalon, főleg faunisztika, taxonómia, rendszertan és a biológia köréből. Nemzetközi rovarbörze minden év októberének első felében.
- Entomologischer Verein Bern. Taglétszám 77. A tagok hívatából megkapják a bászeli közleményeket.
- Société entomologique de Genève (Genf). Taglétszám 63. Kiadványuk a neuchateli és lausannei társasággal közösen a "Bulletin Romand d' Entomologie", tudományos cikkek évi kb. 120 oldalon, főleg francia nyelven (1981-től). Nemzetközi rovarbörze minden év áprilisának második felében.
- Entomologische Gesellschaft Luzern. Taglétszám 74. Kiadványuk a luzerni múzeummal közösen az "Entomologische Berichte Luzern", évi 250 oldalon (1979-től).
- Société neuchateloise d' Entomologie (Neuchatel). Taglétszám 57. Kiadványuk a genfi és lausannei társasággal közös.
- Société Vaudoise d' Entomologie (Lausanne). Taglétszám 79. Kiadványuk a genfi és neuchateli társasággal közös.
- Entomologische Gesellschaft Zürich. Taglétszám 148. A tagok hívatából kapják a bászeli közleményeket.

Érdekes, hogy sem az ország délkeleti, rétóromán-nyelvű (Graubünden), sem pedig a déli, olasz-nyelvű (Tessin) részén nem működik önálló rovarani társaság, noha ezek a területek Svájc rovarászatilag legismertebb és legérdekesebb részeihez tartoznak.

1990 május

Rézbányai László (Ladislav Reser, Natur-Museum Luzern).

IRODALMI FIGYELŐ

FOLLOW THE SUNSET (Entomography Publications, Sacramento, 1988, 559 o.) címen írta meg fordulatokban távolról sem szükkölködő, regényes életútját Papp Károly (Charles S. Papp). A számos rajzzal és fényképpel illusztrált könyv kétségtelenül a legrészletesebb, az alcím szerinti "drámai története a túlélésnek", amely egy magyar földön született entomológusról valaha is megjelent. A regényes életrajz 12 fejezetben írja le a 71 év gazdag történetét, a kezdeti debreceni, szegedi évektől az igen részletesen megírt háborús viszontagságokon keresztül a gazdag tudományos eredményeket hozó sacramento-i éveikig.

1990 szeptember

Nagy Barnabás

MÓCZÁR LÁSZLÓ - ROVARKALAUZ. Gondolat Kiadó, Budapest, 1990, 260 o., 350 színes fényképpel. A szerző - örökös választmányi tagunk, korábbi alelnökünk - ismét egy értékes, élvezetes stílusú könyvvel gazdagította rovarani ismeretterjesztő irodalmunkat. A 350 kiváló színes fénykép hűen mutatja be hazánk gyakoribb rovarfajait. A fényképek minősége egyaránt dicséri a szerzőt és a nyomdát. Alig néhány képről lehet azt mondani, hogy kevésbé sikerült (és egyébként is "ünneprontásnak" érezném, ha azt a kevés hibát felhánytorgatnám, amit észrevettem a könyv olvasása közben). A könyvet mindenkinek ajánlhatom, aki szűkebb csoportján kívül a rovarokról általában is szeretne tájékozódni. Ez az első olyan magyar-nyelvű könyv, amely valamennyi, a szövegben szereplő rovar fényképen is bemutat a maga jellegzetes természeti "mikro-környezetében". A rovarok közérthető leírása mellett rendszertani beosztásukról is tájékoztatást kapunk a nagyobb csoportok (rend, alrend, család) ismertetésével. A bevezető 38 oldal pedig "Millió arcú világ" címen sok-sok hasznos és érdekes, a rovarokkal összefüggő tudnivalót ismertet.

1990 október

Papp Jenő

NÖVÉNYVÉDELMI ÁLLATTAN KÉZIKÖNYVE - COLEOPTERA (Szerk. Jermy T. és Balázs K., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990) 3/A és 3/B kötetekben került

kiadásra. A Lepidoptera rész ugyancsak két kötetben - 4/A és 4/B - fog megjelenni, előreláthatóan 1991-ben.

1990 november

Balázs Klára

THE HYMENOPTERA (Szerk. I.Gauld és B.Bolton), Oxford Univ.Press.332 o.1989.A nevezett szerkesztőkkel együtt összesen 10 szerző írta e könyvet, amely a Hymenoptera rendet tudományos ígérennyel ismerteti. Tulajdonképpen ez az első olyan könyv a szakirodalomban, amely teljességre törekszik a hártýásszárnyúak bemutatásában. A rendszertani részből derül ki, hogy elsősorban Anglia hymenopterológusainak írták a könyvet, mivel mindig a brit szigeteken előforduló csoportok döntik el a jellemzés mértékét. A magyar rovarászok számára is hasznos lehet a szép kiállítású könyv, mivel családok és gúnuszok tekintetében alig van különbség a hazai és a brit Hymenoptera-fauna között. Végül egy kritikai megjegyzés - szerintem az 5. fejezet (The structure of Hymenoptera) nevezéktana, pl. a szárnyerek és -sejtek nevei, sokkal részletesebb is lehetne.

1990 október

Papp Jenő

HASZNOS ORMÁNYOSBOGÁR. Az aranka ormányos (*Smicronyx jungermanniae* Reich.) gyakorlatilag monofág táplálkozású rovarként él aranka (*Cuscuta*) parazita növényfajokon és rágásával 30-40 %-kal visszaveti a káros aranka-állományt (Horváth Zoltán cikke a Növényvédelem 1990 évi 8. számában.)

VEGYES HÍREK

ROVAR - NÖVÉNY KÖLCSÖNHATÁSOK KUTATÁSI HÁLÓZATA. Az Európai Tudományos Alap (ESF), amely 1984 óta több kulcsfontosságú alapkutatást támogat, 1990-től egy "Network on Insect - Plant Interactions" (NIPI) létrehozását is megkezdte. A két évig tartó I. munkafázisra 615.000 FF-ot irányozott elő és négy workshop (növénykémia, rovar-entológia, variabilitás, herbivor rovarok specializációja) keretében tervezi megszervezni a kutatást. Az Európa 12 országából szerveződött NIPI koordinációs bizottságra (egyik tagja Jermy Tibor akadémikus) hárul a kutatás megszervezése, illetve koordinálása, amely felöleli a kölcsönös munkalátogatásokat, a tudományos csere és vitáulések megszervezését is.

1990 június

Nagy Barnabás

NEMZETKÖZI ROVARBÖRZE VOLT SZEPTEMBERBEN a Villányi úton. Lefolyásáról közelebbi híradást nem kaptunk a szervezőktől.

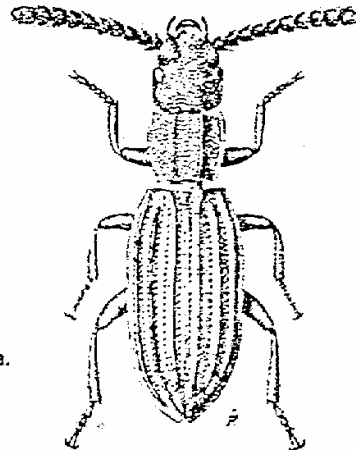
A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Növényvédelmi Intézetének Rovartani Tanszéke valamint a Magyar Rovartani Társaság meghívja Önt az Egyetem K épületében (Budapest XI. Villányi út 35.) 1990. szeptember 23-án (vasárnap) rendezendő

Nemzetközi rovarbörzére

Nyitás 9 órakor, asztal foglalás 8 órától.
A bejelentő egy ára 50 Ft, asztalár folyóméterenként 200 Ft (a Magyar Rovartani Társaság nyugdíjas tagjainak 100 Ft.)
Parkolási lehetőség az Egyetem területén van.
Felhívjuk a résztvevők szíves figyelmét az érvényben lévő hazai és nemzetközi természetvédelmi törvények betartására.

KÉE Rovartani Tanszéke

Magyar Rovartani Társaság

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNYEK

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HÍRT, amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, úgy küldje be szerkesztőségünkhöz.

AJÁNLATOK, HIRDETÉSEK (rovarbörze hírek) korlátozott terjedelemben közreadhatók e helyen.

A SZERKESZTŐSÉG - tagságunk nevében is - köszönettel tartozik Fazekas Judit, Kulcsár Péter és Samu Ferenc tagtársainknak az RH-4, illetve RH-5 számok computeres szerkesztésében nyújtott segítségéért.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG egyik tagja, Rozner István, tartós külföldi kiküldetésben van; e számunk némi késéséhez ez is hozzájárult.

Meghívó

a XIII. MAGYAR ROVARÁSZATI NAPOK
rendezvényeire

1990. november 16—18.

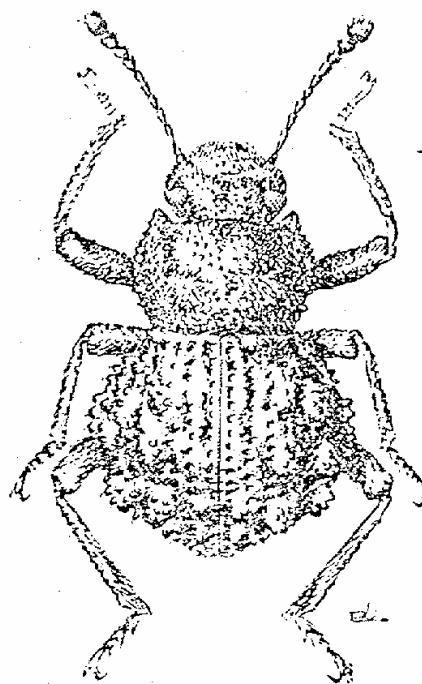

Előadások • Kiállítás • Rovarcseré

November 16-án az ülés után baráti beszélgetés
az előadóteremben

Helye: a Természettudományi Múzeum előadóterme,
a Nemzeti Múzeum épületében,
Budapest VIII., Múzeum körút 14—16.
(Az előadóterem a Bródy Sándor utcai kapun keresztül
közelíthető meg.)

November 18-án, 10 órai kezdettel
ROVARCSERE ■ ROVARBÖRZE

TIM 90 55

November 16-án 16 órai kezdettel

A MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG 607. ülése

dr. Jenser Gábor: A XIII. MAGYAR ROVARÁSZATI NAPOK
megnyitása

Előadások:

dr. Mihályi Ferenc: Az amerikaiak gyapjaspille laboratóriuma
Magyarországon (20 perc)

dr. Majer József: A rovarok elverzésének néhány kérdése;
tények, fikciók, spekulációk (20 perc)

Roman B. Holynski: Biró Lajos nyomdokain — 6 hónap Új
Guineában (40 perc)

November 17-én, 10 órai kezdettel

Elnök: dr. Papp Jenő

Előadások:

dr. Bujáki Gábor: A napraforgó kártevői az USA-ban
(15 perc)

dr. Vig Károly: A Phyllostreta vittula Redt. kapcsolata a különböző
tápnövényekhez (20 perc)

Podlussány Attila: Magyar ormányosbogarak nászútja Svájcban
keresztül Kanadába (30 perc)

November 17-én, 15 órai kezdettel

Elnök: dr. Martinovich Valér

Előadások:

dr. Sziráki György: Psocoptera — egy elhanyagolt rovarrend
(15 perc)

dr. Szerényi Gábor: Képriport egy képzelt gyűjtőkirándulásról
— válogatás czévi rovarfotókból (20 perc)

dr. Ambrus András: A sebes acsa (Aeshna cyanea) életéről
(mozgófilm)

A ROVARKIÁLLÍTÁS

november 16-án (péntek) délutántól

november 18-án (vasárnap) délig tekinthető meg

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

dr. Balázs Klára
titkár

dr. Jenser Gábor
elnök